

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПАТЕНТУВАННЯ ВІНАХОДІВ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ*

Геннадій Андрощук,

головний консультант Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, старший науковий співробітник НДІ інтелектуальної власності АПРН України, к.е.н.

У рамках модуля І передбачається підтримка на таких етапах вищезазначеної процедури оформлення:

І. Подання заявки на патент у Польщі

У випадку національної фази в Польщі витрати на подання заявки на патент нині становлять (табл 1).

Як видно, під час національної фази найбільша частина витрат припадає на витрати, пов'язані з вико-

Таблиця 1.

Дія	Відомчий збір	Патентний повірений
Підготовка заявки		4 000 – 6 000 злотих (в основному витрати на дослідження рівня техніки)
Подання заявки	500 – 1 000 злотих ¹	
Депонування мікроорганізму ²	DSM: 1 000 1 500 євро PCM: 1 500 2 000 євро	
РАЗОМ: 4 500 8 000 злотих		

* Закінчення, початок статті у №1'2010.

¹ Розмір основного відомчого збору визначається постановою Ради Міністрів від 29 січня 2001 року Про збори, пов'язані з охороною винаходів, корисних моделей, промислових зразків, товарних знаків, географічних означень і топографій цілісних систем ("Офіційні відомості", № 90, поз. 1000). Збір за заявку на патент в Патентному відомстві Республіки Польща становить 500 злотих. У випадку викладення в заявці більше двох винаходів, розмір збільшується на 50%. Крім того, у випадку подання заявки обсягом більше 20 сторінок стягується плата з розрахунку 25 злотих за кожну додаткову сторінку.

² У випадку деяких винаходів у галузі біотехнології для їх повного розкриття необхідне відповідне депонування мікроорганізму. Якщо депонування здійснюється в установі депонування, яка ідентифікується відповідно до Будапештської угоди, наступні депонування для закордонних заявок не є необхідними. Нині в Польщі існують дві організації депонування, які функціонують згідно з Будапештською угодою. Маються на увазі Польська колекція мікроорганізмів при Інституті імунології і експериментальної терапії у Вроцлаві, а також Депозитна установа при Академії сільського господарства в Варшаві. На жаль, вони не здійснюють депонування всього діапазону мікроорганізмів і, наприклад, у випадку лінії еукаріотичних клітин необхідно користуватися набагато дорожчими послугами закордонних закладів депонування, які працюють у рамках Будапештської угоди.

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

ристанням послуг патентного повіреного³. Ця фаза є дуже важливою, тому що від якості заявки на патент, оформленої з метою застереження пріоритету, значною мірою залежить подальша доля заявки і наступних заявок (наприклад, заявки РСТ), що користуються пріоритетом першої заявки. Особливо істотне значення має початкова форма пунктів формули винаходу, а також та частина заявки, в якій описується суть винаходу і подаються приклади його здійснення. Саме від цих елементів залежатиме на наступних етапах процедури можливість внесення ймовірних редакцій-

виходили за межі обсягу, розкритого в початковому варіанті заявки.

Дуже часто помилки, зроблені на етапі першого редагування заявки на патент, є приводом для значних ускладнень у пізніших, як правило, більш дорогих, фазах міжнародного патентного діловодства.

Для національних заявок програма передбачає додаткове фінансування або відшкодування витрат на дії патентного повіреного, необхідні для підготовки заявки потрібної якості, в тому числі:

- повного дослідження рівня техніки в світовій патентній літературі з використанням повнотекс-

Таблиця 2.

Час (місяців)	Дія	Відомчий збір	Патентний повірений
12	підготовка заявки, переклад остаточного варіанту тексту заявки на англійську, німецьку або французьку мову		близько 10 000 злотих
13	подаття заявки, сплата основного збору (international filing fee)	1 400 швейцарських франків	
13	додаткова плата за кожен аркуш після 30-го	15 швейцарських франків	
13	сплата збору за пошук (search fee)	1 615 євро	
13	15 % - курсовий ризик і банківські збори	близько 1 400 злотих	
13	сплата збору передачі заявки, збору за пріоритетний документ	425 злотих	
РАЗОМ: близько 21 600 злотих			

них змін у пункти формули винаходу, таким чином, щоб ці зміни не

тових баз даних опублікованої патентної літератури;

³ Мінімальні ставки за деякі послуги патентних повірених визначені в наказі міністра юстиції від 3 грудня 2003 року Про оплату дій патентних повірених ("Офіційні відомості" за 2003 рік, №212, поз. 2076). Дійсні розміри витрат заявників можуть бути різними, залежно від таких факторів, як ступінь складності винаходу і обсяг робіт, необхідних для підготовки заявки на патент.

- встановлення найближчого рівня техніки;
- зіставлення його із заявленим для охорони рішенням;
- визначення суті винаходу, включаючи редагування пунктів формули винаходу.

II. Витрати на міжнародну заявку на патент за процедурою РСТ

Згідно з запропонованою процедурою, не пізніше ніж через 12 місяців після подання першої заявки, що стосується рішення, яке має охоронятися за кордоном, потрібно оформити міжнародну заявку за процедурою РСТ. Витрати на оформлення заявки на патент за процедурою РСТ формуються на даний момент таким чином⁴:

Для міжнародної заявки за процедурою РСТ програма передбачає додаткове фінансування всіх видів витрат.

Міжнародна фаза оформлення за процедурою РСТ закінчується через 30 місяців після дати пріоритету. Протягом цього періоду заявник повинен вирішити, в яких країнах він бажає продовжити клопотання про охорону і подати переклад міжнародної заявки разом із імовірними змінами, здійсненими на міжнародній фазі у вибраних національних/регіональних відомствах. Ця операція пов'язана вже зі значними витратами і залежить, насамперед, від обсягу опису і кількості державних мов, на які потрібно виконати переклади, оскільки основна частина витрат на цьому етапі припадає на переклад заявки на відповідні державні мови у

вибраних країнах. Після одержання патентів у намічених для цього країнах патентовласник оплачує витрати, пов'язані з підтриманням в силі охорони. Це, як правило, значні суми. Наприклад, *витрати на сплату відомчих зборів у Польщі за повні 20 років патентної охорони становлять 13 390 злотих*. З аналізу статистичних даних, регулярно здійснюваного ЄПО, впливає, що *витрати на отримання патентної охорони за процедурою ЄВРО-РСТ, а також на її підтримання в силі протягом перших 10 років тільки в восьми державах, які підписали конвенцію про європейський патент (Німеччина, Великобританія, Франція, Італія, Іспанія, Швейцарія, Нідерланди, Австрія), становлять приблизно 57 тис. євро*.

У рамках програми не передбачається додаткового фінансування витрат патентної охорони рішення по закінченні 30 місяців після дати пріоритету, оскільки однією з цілей програми є заохочення науковців до того, щоб знайти бізнес-партнера, зацікавленого у впровадженні винаходу. Вважається, що термін 30 місяців є достатнім, щоб представити новаторське рішення суб'єктам, потенційно зацікавленим у його комерціалізації, а також укласти відповідні договори. Отже, подальші витрати на підтримання в силі патентної охорони покладаються на підприємця, який знає реалії ринку і професійно бере на себе економічний ризик.

Підсумовуючи сказане, слід зазначити, що у випадку інновацій від академічних закладів їх комерціалі-

⁴ Наведений розмір витрат за дії патентних повірених відповідає середнім ринковим ставкам. Розмір відомчих зборів, наведений у швейцарських франках, встановлюється ВОІВ і не підлягає дуже частим змінам, а от розмір зборів, наведений в євро, визначається ЄПО і підлягає змінам, як правило, раз на декілька років. Збір за попередню експертизу є обов'язковим, а у випадку його сплати заявник додатково отримує вищеописане міжнародне попереднє дослідження.

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

зація значною мірою залежить від наявності для них якомога ширшої патентної охорони. В цьому контексті оптимальним шляхом до отримання патентної охорони для винаходів, які створюються в польських науково-дослідних закладах, є описана вище процедура, що включає подання польської заявки, а потім подання протягом року заявки РСТ і через 30 місяців продовження патентного діловодства у вибраних країнах. Однак, зважаючи на зростання їхньої вартості (під час виконання процедур) раціональною процедурою слід визнати фінансування з публічних джерел тільки протягом перших 30 місяців процедури, тобто національної фази і міжнародної фази за процедурою РСТ. *Витрати на ці етапи діловодства становлять, залежно від виду винаходу, приблизно від 19 до 26 тисяч злотих.*

Модуль II. Полегшення пошуку бізнес-партнерів для комерціалізації винаходів, а також додаткове фінансування навчання і поширення знань про охорону промислової власності.

У рамках модуля II передбачено додаткове фінансування виконання наступних завдань:

- 1) навчання з питань охорони промислової та інтелектуальної власності для патентних повірених, працівників наукових закладів, інженерів, аспірантів, працівників організацій, через які здійснюється співпраця між наукою і народним господарством (наприклад, центрів передачі технологій). Мета навчання — усвідомлення необхідності патентування винаходів, а також значення, яке патенти відіграють у комерціалізації результатів наукових досліджень і конструкторських розробок;
- 2) навчання осіб, які бажають набути статусу патентних повірених — польських і європейських (Польська палата патентних повірених та Інститут професійних представників при Європейському патентному офісі мають відповідні повноваження);
- 3) надання навчальним закладам фінансової допомоги на опрацювання і популяризацію стандартів навчання з питань охорони промислової та інтелектуальної власності — в рамках навчання як магістрів, так і аспірантів;
- 4) підтримка пошуку бізнес-партнерів для комерціалізації винаходів передбачає додаткове фінансування підготовки дослідження можливості здійснення, а також інвестиційних пропозицій для рішень, розроблених в наукових закладах.

Принципи виконання програми.

Організація і принципи управління:

Реалізацією програми займається Департамент впроваджень та інновацій Міністерства науки і вищої освіти.

Департамент впроваджень та інновацій відповідає за:

- прийняття заяв про надання фінансових коштів на участь у програмі;
- оцінку оформлення заяв;
- обслуговування групи спеціалістів Ради з питань науки, яка займається оцінкою заяв про надання фінансових коштів на участь у програмі;
- підготовку рішення і укладання договорів про додаткове фінансування виконання завдань у рамках заявлених проектів;
- змістовну оцінку завдань, виконаних у рамках оголошених проектів.

Заяви:

Заяви можуть подавати кандидати, визначені в пункті 1.2 програми, до 30 червня і до 30 листопада протягом 2007-2013 років⁵.

Заява кандидата повинна бути подана відповідно до зразка, наведеного в додатку № 33 до наказу міністра науки та інформатизації про критерії та процедуру надання і розрахунку фінансових коштів на науку.

У заяві кандидат вказує номери завдань, визначених у пункті 4.3. Він повинен також в загальних рисах окреслити потреби даного закладу у підтримці всіх завдань протягом періоду, якого стосується заява.

Планований період виконання завдань повинен бути обумовлений характером діяльності, яку заклад має намір провадити з використанням коштів, наданих в рамках програми.

4.3. Завдання, які фінансуються з коштів програми:

Згідно з описом, поданим у пункті 3, в рамках програми є можливим одержання підтримки для виконання таких завдань:

4.3.1. Модуль I: додаткове фінансування або відшкодування витрат, в тому числі на дії патентного повіреного, необхідних для підготовки заявки на потрібному якісному рівні, в тому числі:

A1 — повне дослідження рівня техніки в світовій патентній літературі з використанням повнотекстових баз даних опублікованої патентної літератури;

A2 — встановлення найближчого рівня техніки;

A3 — порівняння його із заявленим для охорони рішенням;

A4 — визначення суті винаходу, включаючи редагування пунктів формули винаходу;

A5 — інші витрати, в тому числі відомчі збори.

Завдання A1-A4 стосуються національних заявок і заявок за процедурою РСТ. Завдання A5 стосується винятково заявок за процедурою РСТ.

Одержання підтримки на виконання дій у рамках модуля I є можливим у співвіднесенні з рішеннями, заявленими в Патентному відомстві Республіки Польща, перед поданням заяви про надання коштів на участь у програмі.

4.3.2. Модуль II:

B1 — здійснення навчання з питань охорони промислової та інтелектуальної власності для патентних повірених, працівників наукових закладів (особливо для патентних повірених), інженерів, аспірантів, працівників організацій, через які здійснюється співпраця між наукою і народним господарством (наприклад, центрів передачі технологій).

B2 — підтримка в отриманні статусу патентного повіреного особами, про яких ідеться в пункті 1;

B3 — надання навчальним закладам фінансової допомоги на опрацювання і популяризацію стандартів навчання з питань охорони промислової та інтелектуальної власності — в рамках навчання як магістрів, так і аспірантів;

B4 — підтримка пошуку бізнес-партнерів для комерціалізації винаходів передбачає додаткове фінансування підготовки дослідження можливості здійснення, а також інвестиційних

⁵ Згідно з § 82, пункт 2 наказу міністра науки та інформатизації від 4 серпня 2005 р. про критерії та процедуру надання і розрахунку фінансових коштів на науку "Офіційні відомості", №161, поз. 1359).

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

пропозицій для рішень, розроблених в наукових закладах.

4.4. Критерії змістовної оцінки заяв:

- 1) можливість комерціалізації винаходу, на патентну охорону якого надаватиметься допомога;
- 2) можливість застосування винаходу підприємцями з місцезнаходженням у Польщі (відповідність цьому критерію перевірятиметься через зазначення заявником наміру впровадження винаходу підприємцем/підприємцями з місцезнаходженням у Польщі, наприклад, представлення договору про придбання патенту, ліцензії на використання патенту або договору, що передбачає іншу форму використання патенту підприємцем — лізинг, оренда тощо);
- 3) кількість заявок на патенти кандидата / кількість наданих патентів, а також хронологія подання заявок;
- 4) можливість отримання для національної економіки доходів із-за кордону від продажу або ліцензійних платежів за користування правами промислової власності, на які поширюється заява про надання фінансових коштів у рамках програми;
- 5) співпраця кандидата до подання заяви з підприємцями з метою комерціалізації технічних рішень, отриманих у науковому закладі;
- 6) наявність у науковому закладі правил використання результатів дослідницьких робіт, отриманих у науковому закладі, якщо потрібно — зобов'язання адміністрації закладу прийняти правила (істотні положення таких

правил наведені в додатку №1 до програми).

Передбачене додаткове фінансування з державного бюджету складатиме до 90% планованих витрат на реалізацію проекту, заявленого в рамках програми. Витрати, понесені на оформлення національних заявок на патенти, про які йдеться в пункті 4.3.1., можуть бути зараховані як власний внесок кандидата.

Після початку виконання програми в рамках РО ІГ і РО КЛ частка держави у фінансуванні може скласти 100 відсотків.

Графік: Виконання програми передбачено на 2007-2013 роки. Подання заяв є можливим до 30 червня і 30 листопада кожного року⁶.

Фінансування: У 2007 р. програма фінансувалась із державного бюджету — була передбачена сума **3 млн злотих**. У наступні роки, після оголошення РО ІГ і РО КЛ, програма фінансуватиметься з бюджетів зазначених програм операційних заходів, а також з державного бюджету — в розмірі, необхідному для забезпечення внеску держави.

Показники виконання, які слугуватимуть підставою для визначення виконання програми:

- кількість заявок на патенти за процедурою РСТ від наукових закладів з місцезнаходженням у Польщі;
- кількість розроблених у наукових закладах і впроваджених рішень, які охороняються патентами.

Додатки:

- 1) Істотні положення правил використання результатів інтелектуальної праці, отриманих у науковому закладі.

⁶ Згідно з § 82, пункт 2 наказу міністра науки та інформатизації від 4 серпня 2005 р. про критерії і процедуру надання і розрахунку фінансових коштів на науку “Офіційні відомості”, №161, поз. 1359).

2) Форма складання заяви про надання фінансових коштів на участь у програмі або заходах, визначених міністром — додаток № 33 до наказу міністра науки та інформатизації від 4 серпня

2005 р. про критерії і процедуру надання та розрахунку фінансових коштів на науку (“Офіційні відомості”, № 161, поз. 1359) ◆

Додаток № 1

ІСТОТНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВИЛ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПРАЦІ, ОТРИМАНИХ У НАУКОВОМУ ЗАКЛАДІ⁷

З метою охорони інтересів Авторів інтелектуальних цінностей, а також інтересів наукового закладу, далі іменованого “Заклад”, приймається наступне:

§ 1

Суб'єкти застосування правил

Положення правил стосуються працівників Закладу, працевлаштованих на підставі трудового договору або договору призначення, обов'язки яких в цілому або частково полягають у виконанні праці інтелектуального характеру. До інших працівників положення правил застосовуються в тому випадку, якщо це ясно випливає з відповідних положень трудового договору, або якщо вони висловлюють на це згоду. Положення правил стосуються також студентів, дипломантів, аспірантів або інших осіб, що не перебувають із Законом у трудових відносинах, якщо це обумовлено в договорі між закладом і студентом, дипломантом, аспірантом чи особою подібного статусу.

§ 2

Сфера застосування правил

Положення правил застосовуються до результатів інтелектуальної праці:

- а) отриманих у ході виконання наукових, дослідницьких і розробницьких робіт, виконуваних у Закладі;
- б) отриманих за допомогою Закладу;
- в) перенесених на користь Закладу Автором.

§ 3

Визначення основних понять

1. Під “результатами інтелектуальної праці” маються на увазі:

- а) твори в розумінні Закону про авторське право і суміжні права, в тому числі наукові твори, а також комп'ютерні програми і бази даних;
- б) винаходи, корисні моделі, промислові зразки і топографії цілісних систем в розумінні закону “Право промислової власності”;
- в) охоронювані бази даних *sui generis*;
- г) інші результати інтелектуальної праці, в тому числі такі, що не є предметом виключних прав, наприклад, методи досліджень, мікроорганізми, загальні концепції з'ясування проблеми, аудіовізуальні дидактичні матеріали та ін.

⁷ Підставою для опрацювання документу є правила, складені компанією “ВТС Жечніци Патентові” в рамках експертизи “Модель управління промисловою власністю, передача технології і комерціалізація винаходів, зроблених у польських наукових закладах”.

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

2. Під “робочими результатами інтелектуальної праці” маються на увазі результати інтелектуальної праці, отримані під час виконання обов’язків, що впливають з трудових відносин або поза такими обов’язками, якщо так обумовлено в договорі між Автором результатів і Закладом, зокрема:

- а) під час виконання завдань, які визначаються трудовими відносинами;
- б) отримані за допомогою Закладу, а саме — спираючись на окремі договори, в яких застерігається власність на результати на користь Закладу, або фінансовані з публічних коштів, зокрема виділених міністром у справах науки;
- с) отримані поза трудовими відносинами, стосовно яких Автори передали Закладу права на користування.

Результати інтелектуальної праці, отримані в інших умовах, є неробочими результатами інтелектуальної праці.

3. Під “обов’язками, що впливають з трудових відносин” маються на увазі завдання, виконання яких належить до обов’язків Автора результату, зокрема ті, що виникають з трудового договору, правил внутрішнього трудового розпорядку, зі сфери дій, які належить виконувати Автору, чи з доручення, що не виходить за рамки робочих обов’язків Автора — завжди у зв’язку із завданнями Закладу, де працевлаштований Автор.

4. Під “допомогою Закладу” мається на увазі допомога, яка надається Закладом і є умовою отримання результату інтелектуальної праці; допомога може, зокрема, виражатися в фінансових, технічних, матеріальних витратах, а також у наданні приміщень або обладнання.

5. “Відокремлена фірма” — це фірма, створена з метою комерціалізації робочих результатів інтелектуальної праці.

§ 4

Положення, що стосуються наукових творів

1. Особисті авторські права на науковий твір належать автору наукового твору і включають права на:

- авторство на твір;
- позначення твору своїм прізвищем або псевдонімом чи оприлюднення твору анонімно;
- недоторканність змісту і форми твору, а також добросовісність його використання;
- рішення про перше оприлюднення твору;
- нагляд над способом використання твору.

2. До майнових авторських прав на науковий твір належать права на:

- використання твору;
- розпорядження твором на всіх етапах експлуатації;
- винагороду за використання твору.

3. Майнові авторські права на науковий твір належать Авторіві з наступними застереженнями:

- право на перше опублікування наукового твору належить Закладу на умовах, визначених у пункті 4, і якщо Заклад не заявить про намір опублікування наукового твору у власних видавництвах, а Автор визнає опублікування цього твору в спеціалізованому виданні доцільним, то визнається, що право першого опублікування цього твору здійснюється через зазначення на публікації поряд з прізвищем Автора повної назви Закладу;

- Закладу належить право безкоштовного використання наукового матеріалу, який міститься в науковому творі;
- Заклад має право надання доступу до наукового твору або наукового матеріалу, що міститься в ньому, третім особам, якщо це впливає з узгодженого з Автором призначення твору, або якщо це передбачається окремою угодою, укладеною з Автором.

4. Якщо Заклад має намір скористатися належним йому за законом права на перше опублікування наукового твору, то опублікування і поширення твору відбуваються на умовах, визначених у видавничому договорі, укладеному між Закладом і Автором наукового твору.

§ 5

Предмети промислової власності

1. Права на:

- патент на винахід;
- охорону корисної моделі;
- реєстрацію промислового зразка;
- топографію цілісної системи,

а також право на їх комерціалізацію належать Закладу, якщо винахід, корисна модель, промисловий зразок являють собою робочий результат інтелектуальної праці.

2. Права, про які йдеться в пункті 1, отримані у зв'язку з виконанням договорів, однією зі сторін яких є міністр у справах науки чи інший суб'єкт, який здійснює фінансування, кожного разу регулюють ці договори, а також внутрішні договори, що укладаються між Автором і Закладом.

3. Працівник Закладу, який є Автором або співавтором винахідницького проекту, зареєстрованого в іншому закладі, в якому використовується інформація з дослідницьких, дослідно-конструкторських та інших робіт, що виконуються в рамках трудових відносин, зобов'язаний негайно повідомити в письмовій формі про цей факт керівника Закладу.

4. Автор неслужбового винахідницького проекту, здійсненого в умовах, зазначених у пункті 3, може звернутися до Закладу з проханням про надання йому допомоги в управлінні проектом. Заклад може надати платну або безкоштовну допомогу.

5. Заклад має право використовувати у власній сфері діяльності винахідницькі проекти, виконані за допомогою Закладу, якщо таким правом наділений Автор, а в договорі з ним не зазначено інше.

§ 6

Принципи, дотримання яких є обов'язковим при поданні заявок на об'єкти промислової власності

1. Автор рішень, визначених у пункті 1 § 5 цих правил, зобов'язаний заявляти про них керівникові Закладу в письмовій формі за узгодженням з керівником організаційного підрозділу, який приймає попереднє рішення про доцільність клопотання про правову охорону цих рішень, а також про спосіб їх поширення. Остаточне рішення про доцільність клопотання про правову охорону рішень має прийматись керівником Закладу.

2. До прийняття керівником Закладу рішення щодо способу використання робочих результатів інтелектуальної праці Автор зобов'язаний зберігати

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

розробку в таємниці до дня одержання з Патентного відомства Республіки Польща підтвердження заявки.

3. Якщо інтереси Закладу вимагають збереження цих розробок у таємниці протягом тривалішого періоду, ніж той, що вказаний у пункті 2, керівник Закладу може укласти з Автором відповідну угоду.

4. Обов'язок зберігання таємниці продовжує діяти стосовно Автора також після припинення трудових відносин, якщо це сталось до закінчення періодів, визначених у пунктах 2 і 3.

5. При опублікуванні результату, придатного до комерціалізації, Автор зобов'язаний не розкривати його суті у спосіб, який уможлиблював би одержання матеріальних вигод з господарського використання результату.

6. У випадку прийняття керівником Закладу рішення про відмову від клопотання про правовий захист розробки він зобов'язаний, на вимогу Автора, безкоштовно передати йому право на патент, право охорони або виключне право.

§ 7

Результати інтелектуальної праці, що становлять таємницю, і засади надання доступу до них

1. Керівник Закладу відповідає за організацію дослідницьких робіт у такий спосіб, щоб не порушувались права третіх осіб і права Закладу.

2. Керівник визначає обсяг інформації, що становить таємницю Закладу, а також засоби, необхідні для її збереження.

§ 8

Засади використання Закладом і Авторами службових результатів інтелектуальної праці

1. У випадку використання Закладом службових результатів інтелектуальної праці у своїй сфері діяльності в такий спосіб, що вони приносять дохід, він зобов'язаний сплачувати Авторів винагороду згідно з принципами, визначених у пункті 6 або в окремому договорі.

2. Заклад, який розпоряджається службовим результатом, може комерціалізувати його через:

а) надання доступу до інтелектуальної власності третім особам за винагороду, зокрема шляхом надання їм ліцензії на використання результатів інтелектуальної праці;

б) відступлення прав третій особі за винагороду;

в) створення окремого суб'єкта (відокремленої фірми) з участю Закладу, який займатиметься комерціалізацією.

3. Автор зобов'язаний співпрацювати із Закладом, щоб комерціалізація робочих результатів інтелектуальної праці була максимально ефективною.

4. Рішення стосовно комерціалізації службових результатів інтелектуальної власності приймаються в такий спосіб, щоб уникнути конфлікту інтересів. Зокрема, в прийнятті цих рішень не можуть брати участі особи, через особисті або майнові відносини пов'язані зовнішніми відносно до Закладу суб'єктами, які беруть участь у процесі комерціалізації, такими як ліцензіати або набувачі прав. Це положення не стосується Автора настільки, наскільки він сприяє створенню відокремленої фірми своєю часткою або висловлює свою думку щодо способу комерціалізації службових результатів інтелектуальної власності.

5. За результатами комерціалізації прибутки, отримані Закладом за використання належних Закладу службових результатів інтелектуальної праці розподіляються, після вирахування понесених Закладом витрат, таким чином:

- 50% — Авторам;
- 25% — дохід Закладу;
- 25% — дохід організаційного підрозділу, в якому працює Автор; або інакше — якщо це передбачено договором.

6. Авторів, який працевлаштовується у відокремленій фірмі або стає її пайовиком, не належить згідно у принципі право на будь-які вигоди, що отримуються від комерціалізації службових результатів інтелектуальної праці, окрім права на частину прибутку фірми і винагороду, яку він у ній одержує.

7. Службові результати інтелектуальної праці можуть використовуватись їх Автором без обмежень винятково для його наукової і педагогічної діяльності.

8. Автору результатів, про які йдеться в пункті 9, не дозволяється без письмової згоди керівника Закладу або участі уповноваженого представника Закладу брати будь-які зобов'язання щодо третіх осіб у сфері господарського використання результату інтелектуальної праці, зокрема надавати повноваження на використання результату шляхом надання ліцензії, брати участь в угодах щодо комерціалізації результату, використовувати його в діяльності за межами Закладу.

9. З моменту припинення трудових відносин Автор результатів інтелектуальної праці, права на які належать Закладу:

- повинен повідомити Закладу інформацію про наявні результати;
- не може без відома і згоди керівника Закладу використовувати ці результати в комерційних цілях;
- при використанні цих результатів у подальшій науковій діяльності повинен враховувати права та інтереси Закладу.

§ 9

Інші положення стосовно службових результатів інтелектуальної праці

1. У договорах про виконання науково-дослідницьких робіт визначається сторона договору, яка має право на використання результатів інтелектуальної праці, і при цьому Закладу має бути щонайменше забезпечене право бути співвласником цих результатів.

2. Якщо робочі результати інтелектуальної праці отримуються під час виконання роботи, якою займається група осіб, до складу якої, крім працівників Закладу, входять також інші особи, керівник групи відповідає за підписання з цими особами договору, в якому застерігаються майнові права на результати інтелектуальної праці на користь Закладу.

3. Керівник Закладу або призначена ним особа здійснюють циклічний аудит прав на результати інтелектуальної праці, права на які належать Закладу. Метою аудиту є, зокрема, встановлення того, які доходи отримує з них Заклад і чи оплачується підтримання в силі охорони, а також яких заходів потрібно вжити, щоб забезпечити ефективність їх експлуатації. Якщо за підсумками аудиту Заклад не буде зацікавлений в охороні і комерціалі-

зації робочого результату інтелектуальної праці, він зобов'язаний повідомити Автора і, якщо той подасть відповідну заяву, відступити йому ці права.

4. На засадах, визначених у пункті 3, керівник Закладу або призначена ним особа здійснюють циклічний аудит відокремлених фірм, а також чинних ліцензійних договорів. За підсумками аудиту може бути прийняте рішення про заходи, спрямовані на підвищення ефективності експлуатації прав на результати інтелектуальної праці, рішення про відмову Закладу від участі в фірмі у спосіб, що відповідає вимогам законодавства, або рішення про денонсування ліцензійного договору.

5. Заклад, який укладає договори про місцеві або закордонні стажування чи оплачувані навчання для працівників Закладу, застерігає за собою право на визначення в договорах суб'єкта, який має права на результати інтелектуальної праці, отримані під час стажування або оплачуваного навчання, а також на визначення умов користування правами на ці результати.

§ 10

Неслужбові результати інтелектуальної праці

1. Права на неслужбові результати інтелектуальної праці — як особисті, так і майнові, належать повністю їхнім Авторам.

2. Кожен Автор неслужбового результату інтелектуальної праці може звернутися до Закладу із заявою про надання йому допомоги щодо розпорядження цим результатом. Заклад може надати допомогу безкоштовно або за плату, в обмін на часткову участь у праві на результат. Сторони зобов'язані в будь-якому випадку підписати договір, в якому визначаються їхні права і обов'язки, а у разі підписання договору про спільну власність на результат інтелектуальної праці визначити частки сторін у цьому праві.

3. Якщо Автор неслужбового результату інтелектуальної праці має тільки часткову участь у глобальному інтелектуальному результаті, інша частина якого має службовий характер, він може передати свою частку в результаті інтелектуальної праці Закладу для її використання, відступити свою частку Закладу, право на неї або укласти договір про спільні права на результат праці.

4. При опублікуванні неслужбових результатів інтелектуальної праці не можна позначати публікацію назвою або фірмовим знаком Закладу, якщо керівник не дасть на це дозволу в письмовій формі. Цей принцип застосовується також при господарському користуванні неслужбовими результатами інтелектуальної праці.

§ 11

Заклучні положення

1. Положення правил, що стосуються Авторів результатів інтелектуальної праці, відповідно застосовуються також до співавторів. Співавтори результату зобов'язані узгоджувати свій статус у питаннях, що їх стосуються, і призначати повіреного для представлення своїх інтересів у стосунках з навчальним закладом.

2. Рішення з питань, які регулюються цими правилами, від імені Закладу приймає керівник.

3. Директор може надати іншій особі повноваження з прийняття рішень, про які йдеться в пункті 2.

4. Порухення положень цих правил становить, зокрема, порушення робочих обов'язків, які регулюються Кодексом законів про працю (ст. 100, §2) і тягне за собою наслідки, визначені в положеннях закону про вищу освіту і в Кодексі законів про працю.

5. З питань, які не регулюються цими правилами, застосовуються відповідні положення законів:

- “Про авторське право і суміжні права” від 4 лютого 1994 р. (“Офіційні відомості”, № 24, поз. 83);
- “Право промислової власності” від 30 червня 2000 р. (“Офіційні відомості” за 2001 р.: № 49, поз. 508, за 2002 р.: № 74, поз. 676, № 108, поз. 945, № 113, поз. 983, № 153, поз. 1271; офіційний текст з урахуванням змін та доповнень — “Офіційні відомості” за 2003 р.: № 119, поз. 1117, а також за 2004 р.: № 33, поз. 286);
- “Про боротьбу з недобросовісною конкуренцією” від 16 квітня 1993 р. (“Офіційні відомості”, № 47, поз. 211), разом з підзаконними актами про виконання,

а також положення Кодексу законів про працю і Цивільного кодексу.

Ці положення також застосовуються для тлумачення положень цих правил. Правила набувають чинності з (дата).

Додаток № 2

ЗАЯВА ПРО НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ КОШТІВ НА УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ АБО В ЗАХОДАХ, ВИЗНАЧЕНИХ МІНІСТРОМ (форма складання)

А. ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ДАНІ ЗАЯВНИКА

1. Назва і адреса заявника, телефон, факс, електронна адреса, веб-сторінка.
2. Керівник закладу.
3. Ідентифікаційний податковий номер, обліковий номер суб'єкта господарської діяльності.
4. Назва банку, номер рахунку.

В. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1. Назва програми або заходів.
2. Номери завдань, за якими подається заява — згідно з повідомленням.
3. Планований період виконання завдань.
4. Плановані витрати разом, в тому числі:
  - 1) власні кошти;
  - 2) фінансові кошти на науку;
  - 3) фінансові кошти з інших джерел, ніж фінансові кошти на науку.

С. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАЯВНИКА

(заповнює тільки правомочний суб'єкт, який не є науковим закладом, що отримує дотацію на основну статутну діяльність)

1. Основна інформація про виконувану діяльність.
2. Кількість осіб, які працювали повний робочий час за рік, що передує року подання заяви – в цілому ... в тому числі з вищою освітою ...
3. До заяви мають бути подані документи, зазначені в § 54, пункт 4 наказу міністра науки та інформатизації від 4 серпня 2005 р. Про критерії та процедуру надання і розрахунку фінансових коштів на науку.

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

D. ОПИС ЗАВДАНЬ І ОЧІКУВАНИХ НАСЛІДКІВ ЇХ ВИКОНАННЯ (стосується окремих завдань, зазначених у частині В, пункт 2).

1. Оцінка стану справ, пов'язаних з предметом завдання.
2. Мета, яку планують досягти завдяки виконанню завдань у рамках програми
3. Спосіб виконання завдання, в тому числі інформація про осіб або суб'єктів, які беруть участь у виконанні завдань, а також про спосіб їх добору.
4. Очікувані наслідки виконання завдання.

E. ГРАФІК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

№ п/п	Назва завдання	Планований термін початку ----- - закінчення виконання завдання	Плановані витрати (злотих)		
			Разом	Власні кошти заявника	Фінансові кошти з фінансових коштів на науку
1	2	3	4	5	6
РАЗОМ (злотих)					

F. КОШТОРИС (у злотих)

№ п/п	Зміст	План на . . . р.			
		плановані витрати на участь заявки в програмі або зборах	в тому числі:		
			власні кошти	фінансові кошти з фінансових коштів на науку	фінансові кошти з інших джерел
1	2	3	4	5	6
1	Прямі витрати разом, в тому числі: 1/ винагороди з похідними витратами 2/ науково-дослідницьке обладнання 3/ загальні послуги 4/ витрати на службові поїздки 5/ інші				
2	Непрямі витрати				
3	Загальна сума витрат				

Увага: Таблицю слід заповнити для всього періоду участі в програмі, а також окремо для кожного календарного року.

Керівник закладу	Головний бухгалтер/Завідуючий фінансовим відділом	Фірмова печатка
Підпис і печатка	Підпис і печатка	Дата

Список використаних джерел:

1. Біла книга. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України / Г. О. Андрошук, О. В. Дем'яненко, І. Б. Жиляев та ін. (упорядкування) — К.: Парламентське вид-во, 2008. — 448 с.
2. Андрошук Г. А. Коммерціалізація результатів дослідницької діяльності : зарубіжний досвід державної підтримки. 13-я Міжнародна научно-практична конференція “Актуальні проблеми інтелектуальної власності.” — Ялта, 1-5 вересня 2008 р. — С. 47-60.
3. Programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego “PATENT PLUS — wsparcie patentowania wynalazków.”
4. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie programu “PATENT PLUS — wsparcie patentowania wynalazków” z dnia 12 sierpnia 2008 roku (Dz. U. Nr 156 poz. 971).
5. Michal du Vall. Prawo patentowe. — Oficyna a Wolters Kluwer business. Warszawa, 2008. — P. 461.
6. Nowinska E., Prominska U., Du Vall M. Prawo własności przemysłowej. Przepisy i omówienie. — Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa, 2003 — P. 441.
7. Szewc A., Jyz G. Prawo własności przemysłowej. — Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa, 2003 — P. 449.